

# Motion till riksdagen

1988/89: Kr353

av Inger Schörling m. fl. (mp)

Kulturpolitiken

---

I ett samhälle som vill överleva och där medborgarna vill ge uttryck för långsiktigt tänkande måste vi bejaka och uppmuntra inlevelseförmåga och konstruktiv fantasi. Där behöver kulturen rikligt med utrymme. Kulturpolitiken skulle kunna medverka till en ekosofisk inriktning som skapar tid och rum för besinning och eftertanke. Med en sådan hållning till verkligheten kan det sedan följa anvisningar om hur mänskligheten skall gå till väga för att avvärja hoten om miljöförstörelse och resursuttömning.

I dag lägger emellertid de kommersiella drivkrafterna beslag på en alltför stor del av människors tid och energi. I ett sådant samhälle kommer kulturen i kläm. Miljöpartiet de gröna vill stärka kulturens ställning och möjligheter i samhället.

I det nu aktuella budgetsammanhanget sker detta genom våra förslag till höjningar av anslagen på några traditionellt viktiga kulturområden. Det sker trots att kulturen, enligt kulturminister Bengt Göransson, är prioriterad i årets budgetförslag.

## Utvecklingsverksamhet inom kulturområdet

Kulturministern föreslår att ett antal särskilda anslagsposter läggs tillsammans och underställs kulturrådet för beslut vid fördelningen av pengarna. Riksdagen förlorar motsvarande beslutsbefogenheter, vilket i årets budget får till följd att beslut om anslagen fattas betydligt senare än vid tidigare ordning. För att undvika att institutioner med verksamhet endast under sommarsäsongen, t. ex. gäller detta Drottningholmsteatern och Vadstenaakademien, drabbas av försenade anslag, har miljöpartiet de gröna medverkat i ett antal flerpartimotioner, även regionalt. Det gäller främst en uppräknig av bidragen till Dramatiska teatern och Operan, om sammanlagt 19 900 000 kronor, och ett reservationsanslag om 4 125 000 kronor till Drottningholmsteatern. Vi anser att riksdagen inte får förlora sitt inflytande över denna del av kulturområdet genom en förändrad anslagsstruktur.

Det finns fortfarande ett antal kommuner med låg biblioteksstandard. Dessa får visserligen visst stöd men med framtida ökade decentraliseringssträvanden kommer likväl krav på likartad standard att växa. Miljöpartiet de gröna vill därför tillgodose alla biblioteks krav på en rimlig standard och kvalitet genom garantier i en ny bibliotekslag.

Miljöpartiet de gröna stöder dansarnas speciella krav på lokalisering av Dansens hus till Folkets hus i Stockholm.

## Bildkonsten

Mot. 1988/89  
Kr353

Bildkonstnärernas arbetsvillkor är ofta miserabla. Miljöpartiet de gröna vill öka anslagen till Fonden för visningsersättning (F4) med 17 800 000 kronor utöver vad regeringen föreslagit. Vi stöder också tanken om en avgift på vidareförsäljning av konst, bl. a. på auktioner.

## Arkitektur

Stora förändringar i vår miljö har länge fått ske utan större debatt hos allmänheten eller medverkan av konstnärer. Det är också tydligt att många sociala problem har sina rötter i enformiga boendemiljöer, vilka bl. a. miljonprogrammet för bostadsbyggande ledde till. Kulturbevarende synpunkter måste ges större tyngd vid bedömning av byggnadsärenden, framför allt vid förändring av hela miljöer. I sådana fall måste kulturnämnden i kommunerna höras ordentligt.

Miljöpartiet de gröna vill därför göra kulturnämnden i kommunen till en obligatorisk nämnd utöver socialnämnd, skolstyrelse, byggnadsnämnd och miljö- och hälsoskyddsnämnd.

## Inkomstgarantier

Inkomstgarantierna för konstnärer avser att ge trygghet åt personer som befinner sig i sin aktiva skaparperiod och som svarar för konstnärlig verksamhet av hög kvalitet och som har stor betydelse för svenskt kulturliv.

Miljöpartiet de gröna föreslår att tio nya garantirum inrättas. Anslaget ökas med 900 000 kronor utöver vad regeringen föreslagit.

Konstnärer av olika slag har ofta mycket ojämna inkomster över tiden. Om en målare ett år har en utställning och kanske säljer resultatet av flera års möda, drabbas han av hög skatt. Det vore rimligt att konstnärer i likhet med skogsägare kunde få sätta in en hög inkomst ett visst år på ett inkomstutjämningskonto, där insättningen är obeskattad men uttagen, som kan fördelas över tio år, beskattas för varje år.

## Litteraturen

Det tryckta ordet hävdar än så länge sin särställning när det gäller att stimulera människor till nya ider, upplevelser och kulturyttringar. Vi bejakar mötet mellan människor från olika kulturer, som kan ge upphov till kulturell mångfald. Förståelsen av den egna kulturen är emellertid en viktig förutsättning för att människor skall kunna gå nya kulturer till mötes på ett fruktbart sätt. I tider av snabba folkomflyttningar vill vi samtidigt stärka känslan för våra kulturella rötter, såväl i lokalsamhället som i Norden.

Biblioteken är kanske den kulturinstitution som är bäst skickad att förmedla kulturen i samhället. All service därifrån skall i princip stå till buds utan avgift. Men standarden på biblioteken är högst varierande.

Miljöpartiet de gröna vill garantera en tillräckligt hög standard och kvalitet på biblioteken genom att införa en lag, gällande hela landet.

Mot. 1988/89  
Kr353

Datoriseringen av biblioteken får inte innebära nedskärningar av bokanslag eller medföra personalminskningar. Inte heller får den försvåra för allmänheten att sätta sig in i alla kunskaps- och kulturområden.

## Ersättning åt författare

Trots viss höjning av biblioteksersättningens grundbelopp för hemlån etc. har denna inte kunnat återställa en eftersläpande realvärdeförsämring. Miljöpartiet de gröna vill därför höja grundbeloppet för hemlån av originalverk till 72 öre, för referensexemplar av originalverk till 2 kr. 88 öre, för hemlån av översatt verk till 36 öre och för referensverk av översatt verk till 1 kr. 44 öre. Vi ökar ersättningen därigenom sammanlagt med 8900000 kr. utöver vad regeringen föreslagit.

## Litteraturstöd

Litteraturstöd utgår till hjälp för utgivning av bl. a. En bok för alla. Förutom prisomräkning för att ge ut ytterligare 15 titlar för skönlitteratur för vuxna, ger vi stöd till barn- och ungdomslitteratur med ytterligare 20 titlar, för tecknade serier för barn och ungdom, vidare litteratur på invandrar- och minoritetsspråk med sammanlagt 2 500 000 kr. utöver vad regeringen anslagit.

## Teater

Svenska riksteatern erbjuder landets lokala teaterföreningar olika teaterföreställningar. Vi stöder riksteaterns krav på ytterligare tre vuxenproduktioner per budgetår, med 16 000 000 kr. utöver vad regeringen har föreslagit.

För regional teaterverksamhet vill vi ge stöd åt Hallands och Jämtlands län, eftersom dessa inte har egna länsteatrar. Miljöpartiet de gröna föreslår ett bidrag på 490 000 kr. utöver vad regeringen föreslagit.

Miljöpartiet de gröna värnar emellertid speciellt om de fria kulturgrupperna inom teater, dans och musik, som arbetar under mycket svåra förhållanden. Vi föreslår en fortsatt reformering av stödet till de fria teatergrupperna med 8 000 000 kr. och till de fria dansgrupperna med 3 000 000 kr., tillsammans 11 000 000 kr. utöver vad regeringen föreslagit.

## Film och video

Ett stort antal biografier har lagts ner i landet under senare år. Miljöpartiet de gröna ser det som en viktig uppgift att medverka till att bra film kan visas runtom i landet, även i glesbygd.

Miljöpartiet de gröna har ständigt pekat och varnat för videoprogrammens risker. Livet på video framställs ofta som en ständig och spännande virvel av våld, brott och droger. Åtgärder för att först och främst skydda

barn och ungdom är påkallade. Vi föreslår därför att förhandsgranskning av videogram införs.

Mot. 1988/89  
Kr353

## Kulturmiljövård

På grund av luftförorenings- och försurningsskador befinner sig många kulturminnesmärken i sönderfall. Miljöpartiet de gröna stöder riksantikvarieämbetets begärda anslag för vård av kulturhistoriskt värdefull bebyggelse med 16 000 000 kr., för vård av kulturlandskapet med 6 000 000 kr. och för insatser mot luftförorenings- och försurningsskador med 1 000 000 kr., tillsammans 23 000 000 kr. mer än regeringen föreslagit.

## Centrala och lokala muséer

Nedskärningen av budgeten för statens konstmuséer har hårt drabbat anslagen för inköp av konstverk. För att det inte skall uppstå alltför stora luckor i samlandet föreslår miljöpartiet de gröna ett utökat stöd för statens konstmuséers inköp av konst med 3 000 000 kr. utöver vad regeringen föreslagit.

Bland bidrag till regionala muséer har vi valt att stöda Helsingborgs museum, som bl. a. har Fredriksdals friluftsmuseum med en fin botanisk trädgård. Vi föreslår ett bidrag med 1 281 000 kr.

## Kulturtidskrifter

Kulturtidskrifterna betyder mycket för mångfalden i kulturdebatten. De utsätts för godtycke och stora svårigheter när det gäller att få stöd. Vi föreslår en uppräknig av anslaget med 2 700 000 kr. utöver vad regeringen föreslagit.

## Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om utredning av att bibliotekens standard garanteras i lag,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att Dansens hus bör lokaliseras till Folkets hus i Stockholm,

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om bibehållande av anslagsstrukturen för Utvecklingsverksamhet inom kulturområdet (F2),

[att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om att göra kulturnämnden i kommunerna obligatorisk.<sup>1)</sup>

4. att riksdagen anvisar 52 312 000 kr. till Visningsersättning åt bild- och formkonstnärer (F4).

[att riksdagen beslutar begära förslag från regeringen att skatte- lagstiftningen ändras med hänsyn till konstnärernas speciella situa- tion i enlighet med vad i motionen anförs,<sup>2</sup>]

5. att riksdagen till Inkomstgarantier för konstnärer (F6) anvisar 10 198 000 kr. utöver vad regeringen föreslagit.

6. att riksdagen till Ersättning åt författare m. fl. för utlåning av deras verk genom bibliotek m. m. anvisar 8 900 000 kr. utöver vad regeringen föreslagit,

7. att riksdagen till Bidrag till Svenska riksteatern (F9) anvisar 16 000 000 kr. utöver vad regeringen föreslagit,

8. att riksdagen till Regionala och lokala teater-, dans- och musik- institutioner (F15) anvisar 490 000 kr. utöver vad, regeringen före- slagit,

9. att riksdagen till Bidrag till fria teater-, dans- och musikgrupper (F16) anvisar 11 000 000 kr. utöver vad regeringen föreslagit,

10. att riksdagen till Kulturmiljövård (F28) anvisar 23 000 000 kr. utöver vad regeringen föreslagit,

11. att riksdagen till Centrala muséer: Vissa kostnader för utställ- ningar och samlingar m. m. (F31) anslår 3 000 000 kr. utöver vad regeringen föreslagit.

12. att riksdagen till Bidrag till regionala muséer (F34) anvisar 1 281 000 kr. utöver vad regeringen föreslagit,

13. att riksdagen till Stöd till kulturtidskrifter (G7) anvisar 2 700 000 kr. utöver vad regeringen föreslagit,

14. att riksdagen till Litteraturstöd (G10) anvisar 2 500 000 kr. utöver vad regeringen föreslagit,

15. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförs om datoriseringen av biblioteken,

[att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförs om förhandsgranskning av videogram,<sup>1</sup>]

16. att riksdagen anvisar 13 000 000 kr. mindre än vad regeringen föreslagit till anslagsposten 7. Till regeringens disposition (F2).

Stockholm den 25 januari 1989

*Inger Schörling (mp)*

*Kaj Nilsson (mp)*

*Claes Roxbergh (mp)*

*Anna Horn af Rantzien (mp)*

<sup>1</sup> 1988/89: K444

<sup>2</sup> 1988/89: Sk456